

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ, OPERATÍV ASZÁLY- ÉS VÍZHIÁNY- ÉRTÉKELÉS

2017. augusztus

– kivonat –

Készítette:

az
Országos Vízügyi Főigazgatóság
Vízjelző és Vízrajzi Főosztály
Vízrajzi Monitoring Osztálya

és az

Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság

Budapest, Szeged
2017. augusztus 7.

1. HELYZETÉRTÉKELÉS

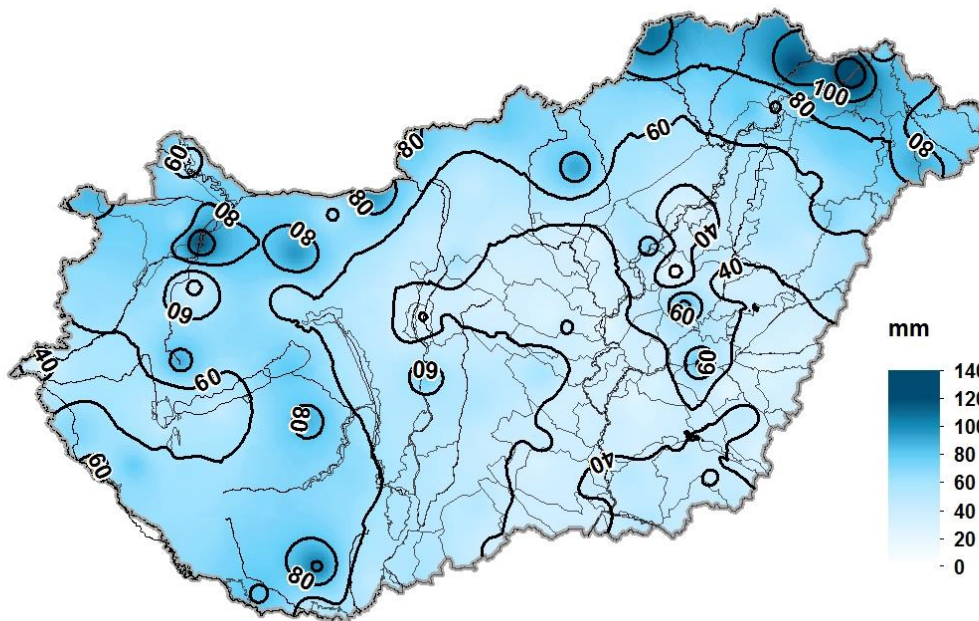
Csapadék

2017 júliusában a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 14 mm (Kunhegyes) és 138 mm (Cigánd) között alakult. Az országos területi átlagérték 54 mm volt, ami 9 mm-rel (14%-kal) kevesebb a viszonyítási időszak (1971-2000) július havi átlagánál.

A július havi csapadékmennyiség az ország túlnyomó részén az átlagos közelében alakult. A legnagyobb csapadékhiány (20-62 mm) a Nyugat-Dunántúlon, az Alföld középső és délkeleti részén jelentkezett. Az átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadéktöbblet (20-67 mm) a Kisalföld egyes községeiben és az ország északkeleti peremén fordult elő.

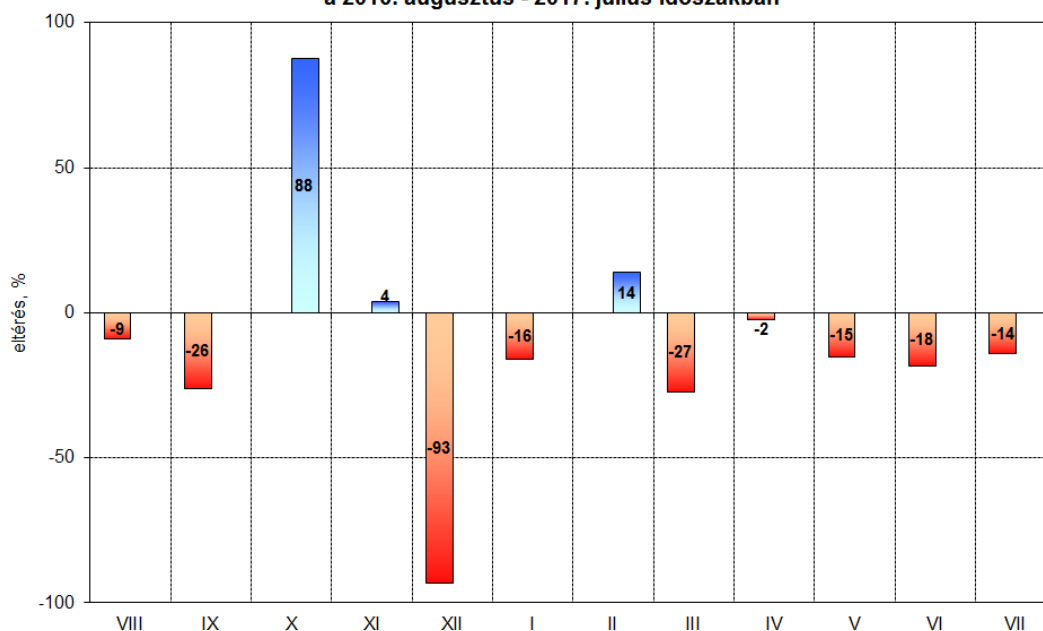
Országos áttekintésben a júliusi átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (62 mm) Szentgotthárd, a legnagyobb csapadéktöbblet (67 mm) Árpás állomáson fordult elő.

A 2017. július havi csapadékösszeg területi eloszlása

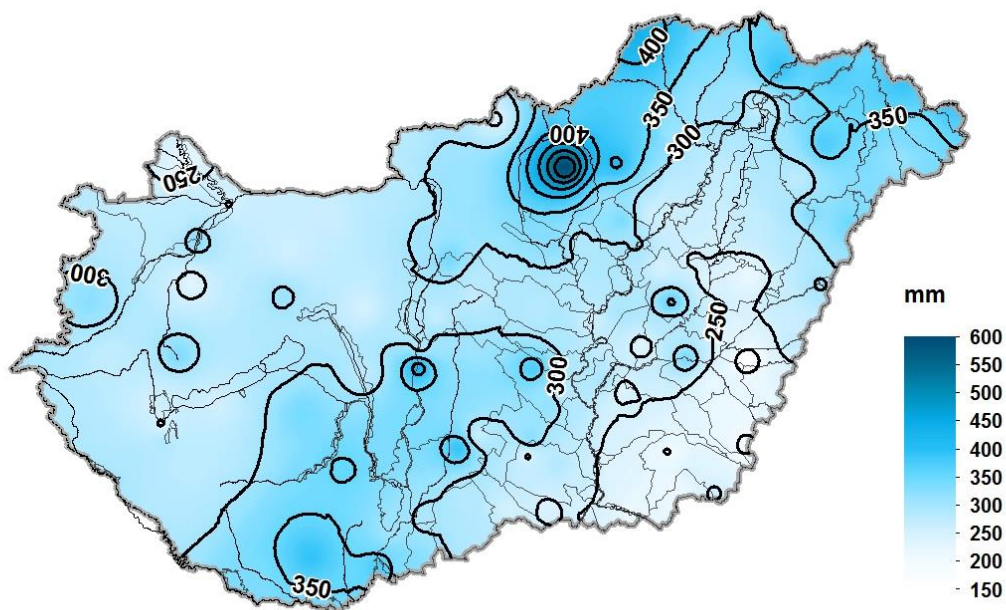

Az alábbi szövegekzi ábrán a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének sokévi átlagtól való relatív eltérését.

A havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (%) a 2016. augusztus - 2017. július időszakban

A 2017. január - július havi csapadékösszeg területi eloszlása

A 2017. január-július időszakban lehullott csapadék mennyisége 175 mm (Vésztő) és 595 mm (Kékestető) között alakult, az országos területi átlagérték 291 mm volt, ami az időszakos átlagnál 41 mm-rel (12%-kal) kevesebb. Országos áttekintésben az átlaghoz viszonyított legnagyobb 7 havi csapadékhiány (160 mm) Elek, a legnagyobb csapadéktöbblet (121 mm) Kékestető állomáson jelentkezett.

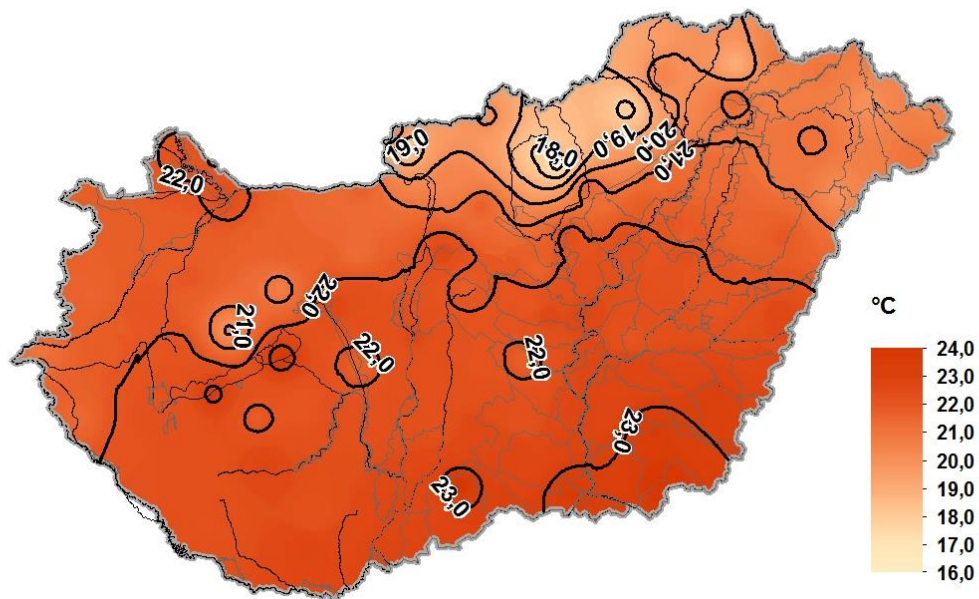
Léghőmérséklet

A július havi középhőmérséklet 16,5°C (Kékestető) és 23,5°C (Pitvaros) között alakult, az országos területi átlagérték 21,6°C volt, ami a sokévi (1971-2000) júliusi átlagot 1,3 °C-kal haladta meg.

A havi középhőmérséklet az ország területén – Nyírlugos és Vásárosnamény kivételével – meghaladta az átlagos júliusi értéket.

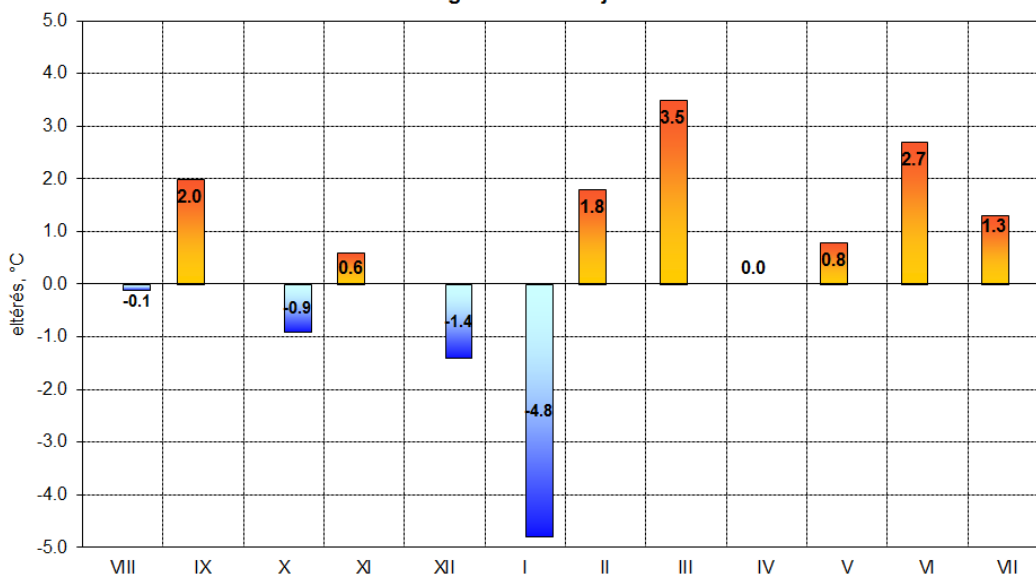
Országos áttekintésben az átlagos július havi középhőmérséklethez képest a legnagyobb negatív eltérés (0,3°C) Nyírlugos, a legnagyobb pozitív eltérés (2,7°C) Pitvaros állomáson fordult elő.

A 2017. július havi középhőmérséklet területi eloszlása

Az alábbi ábrán a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének sokévi átlagtól való eltérését.

A havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (°C) a 2016. augusztus - 2017. július időszakban

Talajnedvesség

Síkvidékeinken a talajok legfelső (0-20 cm-es) rétegének nedvességtartalma július végén az egy hónappal korábbi állapothoz képest az Alföldön csökkent. A nedvességtartalmat itt általában az 50-70% közötti, a Tiszántúl északi harmadán a 70%-ot meghaladó értékek jellemezték. Július végén a Kisalföldön és a Dráva menti síkságon a nedvességtartalom az egy hónapi állapothoz képest kissé magasabb volt.

A 20-50 cm közötti talajréteg nedvességtartalma júliusban síkvidékeink területén az egy hónappal korábbi állapothoz képest csökkent. A hónap végén általában a 20-30% közötti, de a Mezőföldön a Kisalföldön, a Dráva menti síkságon és a Tiszántúl északi harmadán a 35-55% közötti telítettségi értékek jellemezték a nedvességtartalmat.

Az 50-100 cm-es talajréteg nedvességtartalma júliusban csökkent. Ennek a talajrétegnek a nedvességtartalmát a hónap végén általában az 35-55% közötti telítettségi értékek jellemezték.

Talajvíz

Júliusban Magyarország valamennyi síkvidéki területén csökkent a talajvízszint. Legnagyobb területi arányt a 0-25 cm közötti süllyedéssel jellemezhető területek (Kisalföld, Észak-Mezőföld, Duna-Tisza köze területének nyugati kétharmada, a Bükk előtere, a Bodroghöz, a Tisza völgye Kiskörétől Csongrádig, valamint a Tiszántúl északkeleti része) képviselik. A Dráva-menti síkság, a Dél-Mezőföld, a Pesti-síkság és a Kalocsai-Sárköz területén, továbbá a Duna-Tisza köze keleti harmadán, a Tiszántúl délnyugati felén, valamint a Nyírségben egy keskeny, ívelt sávban 25-50 cm közötti különbségértékek mutatkoztak. Az Alföld délkeleti részén kisebb körzetekre kiterjedő, 50 cm-nél nagyobb talajvízszint-csökkenés is kialakult.

Az 1971-2000. közötti időszak július hónapjai átlagértékénél a Mezőföld egyes körzetei, a Tisza Kisköre és Csongrád közötti völgy síkja, a Kiskunsági-löszöshát, a Berettyó-Kálló köze és a Maros hordalékkúpja kivételével alacsonyabban helyezkedett el a talajvíztükör csaknem valamennyi síkvidéken. Az eltérés mértéke a Duna-Tisza köze területének jelentős részén, a

Mátra és a Bükk előterében 200-300 cm, a Hátság észak- és délnyugati részén, valamint a déli országhatár közelében, továbbá a Nyírség északkeleti és déli részén, a Tiszahát és a Szatmári-sík területén 100-200 cm volt. A dunántúli síkvidékeken – a Mezőföldön, a Kisalföldön és a Dráva-menti síkág területén – kialakult süllyedések többnyire kisebbek voltak 50 cm-nél.

A síkvidékek területi átlagában a talajvíztükör 2017. július hónapban az 1971-2000. közötti időszak július havi átlagértékénél mintegy 65 cm-rel alacsonyabban helyezkedett el.

Operatív aszály- és vízhiány értékelés

A havi rendszerességgel közreadott VHTE célja, hogy a hazai vízháztartási helyzetről átfogó képet nyújtson és a várható térbeli és időbeli változásokról is tájékoztassa az érdeklődőket. A kiadvány megszokott tartalmát az év folyamán folyamatosan bővítjük az új kutatási eredményeknek köszönhetően, bízva abban, hogy az újdonságok minden felhasználó számára segíti az adott időszak, országos vagy regionális hidrometeorológiai folyamatainak pontosabb megismerését.

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF) a vízgazdálkodási feladatok megoldásának operatív támogatása, az aszály és vízhiány jelenségének jobb megismerése érdekében új módszertan bevezetését határozta el. Az elmúlt évtized eseményei rávilágítottak arra, hogy az értékelés és a beavatkozás gyakorlatát is meg kell változtatni annak érdekében, hogy a megelőzés kerüljön a tevékenységek homlokterébe. Az aszály és a vízhiány által okozott gazdasági károk volumene több 10 milliárdos nagyságrendet ér el egy-egy átlagos évben, így a vízgazdálkodás területén is paradigmaváltás szükséges a hatékony válaszok kidolgozásához.

A júliusi csapadékeloszlás ugyan kedvezőtlenül alakult, azonban a hullott mennyiségek több helyen kedvezőbb trendet alakítottak ki az aszály alakulásában. A hónap elején és 20-a után érkező front hatására a talajaszály mérséklődött, a kimutatható vízhiány csökkent.

Fontos azonban kiemelni azt a tényt, hogy a hőhullámok okozta légköri aszály a növénytermesztés számára károkat okoz, mert ugyan a talajban lehet hasznosítható vízkészlet, azt azonban a növényzet nem tudja kellő sebességgel felvenni és párologtatni, így a fenológiai ciklus megtörik.

Az előrejelzett időjárási helyzet következtében országosan a közepes- és erős aszály kialakulásának valószínűsége közepes, a Tiszántúlon, különösen annak is a DK-i részén még átlagos augusztus meteorológiai körülmények mellett is erős, súlyos aszály elleni védekezésre kell felkészülni!

Belvízi helyzetértékelés

2017 júliusában országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 147,99 millió m³ volt, ami 12,9 millió m³-rel (mintegy 8%-kal) maradt el az előző havi értéktől. A július havi vízforgalom részben a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A hónap folyamán belvízelöntés nem volt.

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2017 júliusában országos összesítésben az egy hónappal korábbi értékhez képest 3,19 millió m³-rel (4%-kal) csökkent.

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2017. július 14-én kiadott hosszú távú meteorológiai előrejelzése szerint az augusztus az átlagosnál melegebbnek és szárazabbnak, a szeptember az átlagosnál melegebbnek és szárazabbnak, az október az átlagosnál kissé melegebbnek és az átlagosnál szárazabbnak valószínűsíthető.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékek között várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

Hónap	Havi középhőmérséklet [°C]	Havi csapadékösszeg [mm]
augusztus	20,1 – 22,4 (20,0)	35 – 65 (61)
szeptember	15,2 – 17,7 (15,6)	20 – 55 (51)
október	9,2 – 11,8 (10,2)	25 – 55 (46)

Az OMSZ 2017. augusztus 7-én kiadott középtávú előrejelzése szerint a következő 10 napos időszakban térben és időben meglehetősen változékony nyári időjárásra lehet számítani. Az időszak elején egy kelet felé távozó hidegfront mögött a csapadékhajlam csökken. Az időszak középső részén (aug. 11-13. között) egy újabb markáns hidegfront hatására elsősorban a Dunántúlon és Budapest térségében lehet számítani területi átlagban 10 mm/nap értéket elérő, illetve azt meghaladó csapadékmennyiségre. Az időszak első felében a hőmérséklet fokozatosan emelkedik, a hét közepén ismét szélsőségesen magas napi középhőmérséklet várható. Az átmeneti gyors melegedésnek egy pénteken érkező hidegfront vet véget, ezt követően előreláthatólag az évszakos átlaghoz közeli napi középhőmérsékletekre lehet számítani.

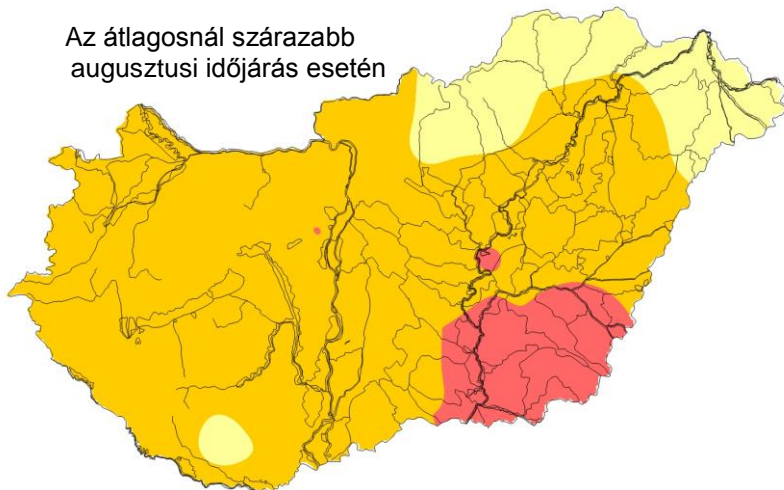
Vízháztartási előrejelzés

2017. július végén az előző év azonos időszakával összehasonlítva országos viszonylatban lényegesen szárazabb vízháztartási helyzet volt jellemző.

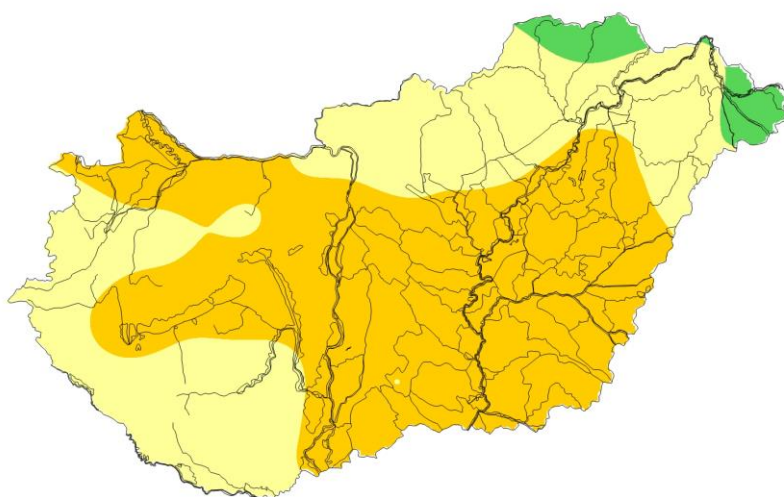
A hosszú távú meteorológiai előrejelzés augusztusra az átlagosnál szárazabb és melegebb időjárást valószínűsít, aminek alapján az ország nagy részén száraz vízháztartási helyzet várható.

Az alábbi ábrákon időjárási forgatókönyvenként szemléltetjük az augusztus havi vízháztartási helyzet várható alakulását.

Az átlagosnál szárazabb
augusztusi időjárás esetén

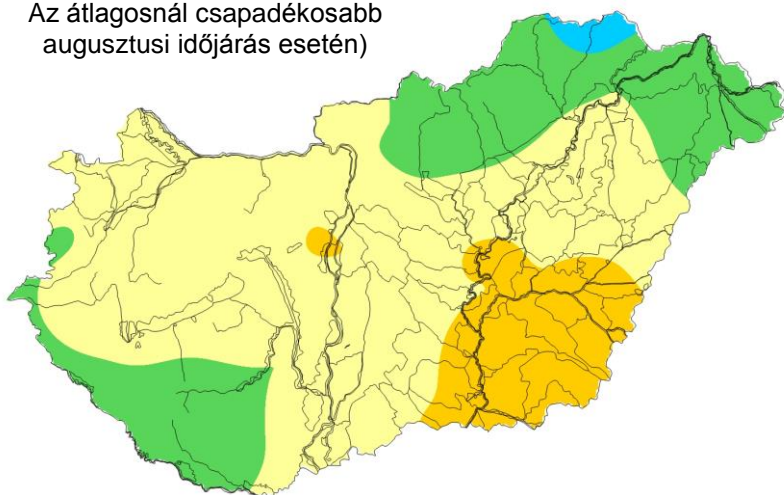
Átlagosan csapadékos
augusztusi időjárás esetén

GVM

Az átlagosnál csapadékosabb
augusztusi időjárás esetén)

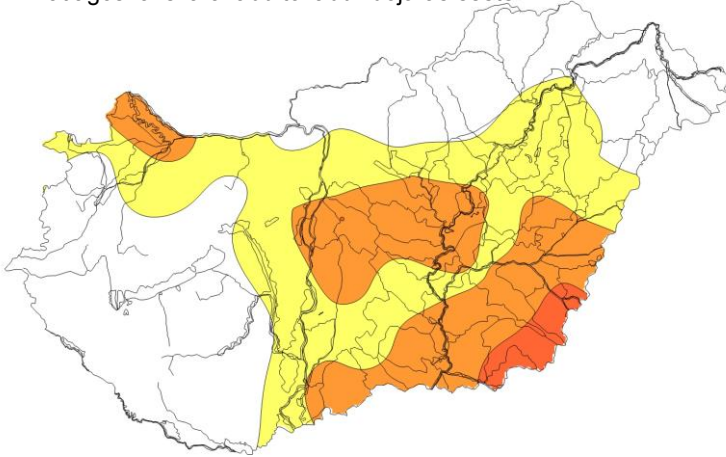

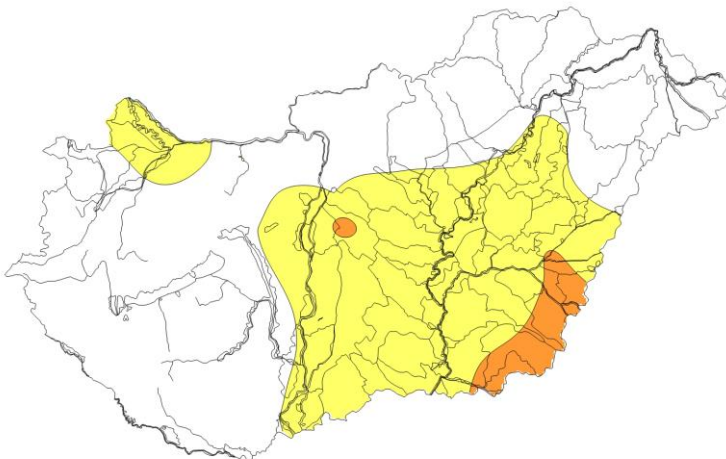
Aszály-előrejelzés

Az alábbi ábrákon három időjárási forgatókönyv alapján szemléltetjük az idei aszályhelyzet várható alakulását.

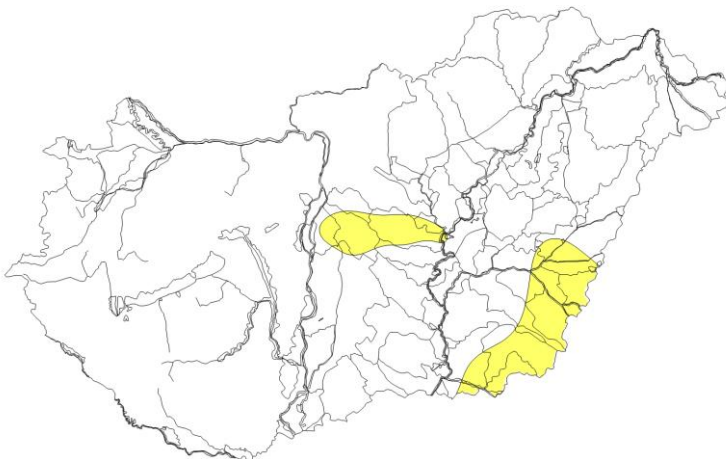
Az átlagosnál szárazabb további időjárás esetén

Átlagosan csapadékos további időjárás esetén

Az átlagosnál csapadékosabb további időjárás esetén

PAI ($^{\circ}\text{C}/100\text{mm}$)

Az „Integrált vízhozartási tájékoztató, operatív aszály- és vízhiány értékelés” című kiadványt a BM 45/2014. (IX. 23.) rendelet 1.§ (1) c), d), e), (2) és a 3.§ (3) j) alapján havi rendszerességgel az Országos Vízügyi Főigazgatóság – az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság bevonásával – készíti el és adja ki.